УДК: 811.161.2+17.023.32

О. В. Нахапетова
Одеський національний морський університет

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ *ТЕРМІН, НОМЕН, НОМЕНКЛАТУРА* У НАЗВАХ СПОРІДНЕНОСТІ І СВОЯЦТВА

Реферат. *Яскравим прикладом поєднання антропологічної теорії з когнітивною лінгвістикою є лексичні одиниці на позначення родинних стосунків і свояцтва. Це зумовило актуальність дослідження, оскільки на сучасному етапі в українській мові представлено розвинену систему назв спорідненості та свояцтва, які в мовознавчих розвідках мають назву терміни спорідненості і свояцтва, номенклатура спорідненості і свояцтва чи номени спорідненості і свояцтва.*

Спеціальне значення, однозначність, точність у вираженні смислу, симетричне співвідношення форми й змісту, уникнення синонімії, відсутність експресивно-стилістичних конотативних значень є характерними ознаками термінів як мовних одиниць. Наведені вище характерні ознаки термінів дають можливість використання їх на позначення родинних стосунків та свояцтва повноправно, як суто термінів багатьма гуманітарними науками.

Номенклатура є складовою частиною термінології, це особлива підсистема у складі термінології. Номенклатурний знак може стати терміном, якщо він набуває універсального значення і позначає відповідне наукове поняття.

Номени, на відміну від термінів і номенклатури, більше зв'язані з суб'єктивним, оцінним сприйняттям та уявленням про якусь річ. Експресивність, оцінка, певне стилістичне навантаження супроводжують номени як маркери конотативних відносин.

У мовознавстві багатозначність, синонімія, експресивна й стилістична забарвленість, різноманітність деривaційних зв'язків лексем на позначення родинних стосунків та свояцтва є джерелом для вивчення культурно-національної конотації цього шару лексики.

Розуміння того, що номени як мовні одиниці вступають в різноманітні конотативні відносини, відображають, передають і самі є чинниками національно-мовної картину світу, обумовило дати визначення такому мовному феномену, як номени на позначення родинних стосунків і свояцтва. Це слова чи словосполучення з номінативним значенням родинних стосунків і свояцтва, які характеризуються конотативними відносинами, багатозначністю та синонімією, мають комунікативно-прагматичні, етносоціокультурні ознаки й відображають ментальні риси народу. Але витоками їх функціонування в мові як номенів є відповідна терміносистема на позначення родинних стосунків і свояцтва, де вони функціонують як суто терміни. Багатство деривaційних відношень і конотацій, різноманітні засоби метафоризації номенів на позначення родинних стосунків і свояцтва ми зустрічаємо в пам'ятках усної народної творчості, в поезії та літературі, а також в розмовно-побутовому стилі мовлення. Це є найяскравішим прикладом того, як у процесі детермінологізації в мові слово починає «нове життя».

Безцінний матеріал для вивчення цього матеріалу, як певного мовного, історичного і етнокультурного коду свого народу, дає рідна українська мова.

Ключові слова: *термін, термінологія, терміносистема, номенклатура, номен, назви спорідненості і свояцтва.*

Когнітивна функція є однією з основних функцій мови. Згідно з когнітивною теорією, мова є засобом пізнання, засобом оволодіння, трансформації та збереження етнокультурного коду мовного суспільства. Когнітивна лінгвістика, спираючись на ономасіологію загалом та теорію номінації зокрема, встановлює зв'язок між мовою, як культурним явищем, і фактами реальної дійсності.

Аналізуючи номінативний аспект мовної діяльності, О. С. Кубрякова підкреслює, що основною метою у процесі породження мови є пошук належної мовної форми для вираження думки та її змісту [6, с. 33].

Номінативну функцію на позначення різних сутностей буття, крім іменників, виконують й інші частини мови, які мають свої специфічні номінативні ознаки.

Яскравим прикладом поєднання антропологічної теорії з когнітивною лінгвістикою є лексичні одиниці на позначення родинних стосунків і свояцтва. Це зумовило актуальність дослідження, оскільки на сучасному етапі в українській мові представлено розвинену систему назв спорідненості та свояцтва, які в мовознавчих розвідках мають назву *терміни спорідненості і свояцтва*, *номенклатура спорідненості і свояцтва* чи *номени спорідненості і свояцтва*.

Метою даної розвідки є визначення співвідношення між поняттями *терміни, номенклатура та номени* щодо назв спорідненості і свояцтва в сучасному мовознавстві.

Мета зумовила розв'язання таких *завдань*: 1) визначити межі понять *терміни, номени, номенклатура* в мовознавстві; 2) проаналізувати наукове розмежування цих понять на позначення родинних стосунків та свояцтва в сучасній українській мові; 3) дати визначення та схарактеризувати поняття *номени на позначення родинних стосунків та свояцтва* в сучасній українській мові як етнокультурного феномену.

Термінами спорідненості вважають «слова, які називають людей, перебуваючих в тих чи інших родинних стосунках з іншими людьми» [5].

Вивчення термінів спорідненості посідає важливе місце не лише в лінгвістиці. Цими термінами послуговуються суміжні з лінгвістикою науки: етнографія (етнологія), право, соціальна історія, соціологія, етнолінгвістика, культурологія. Інститут спорідненості, існуючий в українському суспільстві, дає безцінний матеріал для вивчення культурно-історичної спадщини українського народу, а це є одним із пріоритетних напрямів всього комплексу гуманітарних наук. Тому дослідження цього шару української лексики є найактуальнішим у сучасному мовознавстві.

«Як відомо, наше звичаєве право розрізняє спорідненість, що виражає взаємовідносини між особами, які за походженням зв'язані кровно, і свояцтво, або некровне споріднення, що виражає відносини між особами, які не зв'язані кровно, а перебувають у стосунках свояцтва внаслідок одруження чоловіка і жінки, які походять з різних родин. У свою чергу кожна система спорідненості того чи іншого народу, в якого існує парний шлюб і моногамна сім'я, поділяється на одну пряму і кілька бокових ліній, що йдуть від прямої (головної)» [2, с. 3].

Позначення повної спорідненості в української мові – це терміни *рідний батько*, *рідна мати*, *рідний син*, *рідна дочка*, *рідний дід*, *рідний брат* та ін. Позначення неповної спорідненості внаслідок установлення шлюбних зв'язків, чи свояцтва,−це *чоловік*, *дружина*, *теща*, *зять*, *невістка*, *свекор* і под. До термінів спорідненості приєднуються деякі узагальнюючі терміни – *рід*, *родина*, *сім'я*, *родич*, *родичка* та ін. Частина термінів спорідненості належить до стародавнього шару індоєвропейської і доіндоєвропейської лексики.

Серед лінгвістів, які досліджують назви спорідненості і свояцтва, поки що немає єдиної думки щодо принципових розмежувань понять *термін, номен* і *номенклатура* відносно цих мовних одиниць. В основному в мовознавчій літературі використовується поняття *термін* на позначення цих стосунків: А. А. Бурячок, М. В. Гримич, А. В. Ісаченко, О. Н. Трубачов, Ф. П. Філін та ін. Поняттям *номен* послуговується у наукових здобутках Д. Добрусинець. На наш погляд, глибинне лінгвістичне вивчення цього мовного явища навряд чи можливе без визначення чітких понятійних меж цих понять.

У зв'язку з цим виникає питання про упорядкованість відмінностей та загального у розумінні сутності термінів, номенів, номенклатури на позначення родинних відношень та свояцтва в сучасній українській мові.

Аналіз тлумачення цих термінів у довідковій літературі дає можливість уникнути різниці та особливостей використання їх щодо назв спорідненості та свояцтва.

Енциклопедичний словник Ф. А. Брокгауза та І. А. Ефрона визначає поняття *науковий термін* таким чином: це «слова, які мають спеціальне, строго визначене у відповідній науковій галузі значення. *Терміни* утворюють *термінологію* даної науки. … Терміни повинні бути точно використовувані, тобто з кожним терміном повинно бути завжди пов'язане одне певне значення» [12, с. 957].

Наведемо зразки тлумачення поняття *термін* в іншій довідковій літературі. У словнику С. І. Ожегова *термін* – це «слово, яке є назвою певного поняття якоїсь спеціальної галузі науки, техніки» [7, с. 735].

«*Терміни* характеризуються чітким положенням в системі, тенденцією до однозначності в межах даної галузі, тенденцією до симетричного співвідношення форми й змісту, тенденцією до уникнення синонімії, відсутністю експресії, стилістичною нейтральністю, свідомою урегульованістю» [5].

Вищезазначене засвідчує, що спеціальне значення, однозначність, точність у вираженні смислу, симетричне співвідношення форми й змісту, уникнення синонімії, відсутність експресивно-стилістичних конотативних значень є характерними ознаками термінів як мовних одиниць.

Терміни входять у загальну лексичну систему мови через конкретні *термінологічні системи*. Всі ознаки терміни реалізують тільки всередині цієї термінологічної системи, чи термінологічного поля. За межами цієї системи терміни втрачають свої характеристики, інакше кажучи, детермінологізуються. Так, процес детермінологізації і, навпаки, термінологізації, свідчить про взаємовплив у мовній системі термінологічної і нетермінологічної лексики. Терміни в українській мові, як повноправні одиниці мови, підпорядковуються її фонетичним і граматичним законам і є феноменом української мовної культури.

Наведені вище характерні ознаки термінів дають можливість використання їх на позначення родинних стосунків та свояцтва повноправно, як суто термінів багатьма гуманітарними науками.

У мовознавстві поняття *номени* і *номенклатура* розглядаються поруч з термінологією і термінами, як частиною визначеної терміносистеми.

У довідковій літературі приводяться такі визначення поняття *номенклатура* щодо термінологічної лексики: «*Номенклатура* (лат. *nomenclatura* «перелік, список імен») – сукупність *назв* (*номенів*) конкретних об'єктів певної галузі науки, техніки, мистецтва тощо (на відміну від *термінів*, що позначають певні абстраговані поняття галузей науки)» [9, с. 434].

Енциклопедичний словник Ф. А. Брокгауза та І. А. Ефрона *номенклатурою* на противагу термінології, називає «зібрання термінів для усіх нижчих видів предметів, які розглядаються певною наукою» [12, с. 958].

«*Номенклатура* (лат. *nomenclatura* «перелік, облік») – сукупність однорідних термінологічних найменувань, *номенів* (наприклад, номенклатура рослин, птахів, риб, деталей ткацького верстка та ін.)» [5].

Отже, *номенклатура* є складовою частиною термінології, особливою підсистемою у складі термінології.

Номенклатуру становлять іменники та субстантивні словосполучення. Наприклад, у географічній номенклатурі: *Чорне море, озеро Синевір, ріка Дісна* та ін. У мовознавстві до номенклатури належать *назви мов, говірок, літер* та ін. У біології номенклатурою є видові назви, наприклад, дерев: *акація, дуб, смерека* та ін.; в хімії – *найменування елементів*.

Номенклатурний знак може стати терміном, якщо він набуває універсального значення і позначає відповідне наукове поняття.

«*Номен* (лат. *nomen* ім'я) – назва (іменник), значення якого визначається досить чітко і його місце в системі подібних найменувань закріплено більш-менш жорстко; *термін* в ряді собі подібних» [5].

Таке визначення дозволяє вважати номени різновидом термінів. У філософії Г. Г. Шпета *номен* – це одиниця лексики, за допомогою якої ми іменуємо видимий предмет без встановлення його точного місця в системі класифікацій і без співвідношення з іншими, а *термін* – одиниця логосу, яка відображає пізнавальний процес і займає визначене місце в системі [10]. «Таке розмежовування, – зауважує А. Г. Ходакова,–не завжди здатне допомогти при упорядкуванні нових термінологій, наприклад, таких, як термінологія Інтернету» [Там само]. Щодо вивчення назв родинних стосунків і свояцтва, ми вважаємо, що саме розуміння у такому сенсі номенів і термінів конкретно визначає сутність цього розмежовування у лінгвістиці. Абстрактні, узагальнюючі поняття позначаються термінами, конкретні й одиничні – номенами [4, с. 48].

Номени, на відміну від термінів і номенклатури, більше зв'язані з суб'єктивним, оцінним сприйняттям та уявленням про якусь річ. Експресивність, оцінка, певне стилістичне навантаження, як маркери конотативних відносин, супроводжують номени, як мовні одиниці.

У мовознавстві багатозначність, синонімія, експресивна й стилістична забарвленість, різноманітність деривaційних зв'язків лексем на позначення родинних стосунків та свояцтва є джерелом для вивчення культурно-національної конотації цього шару лексики. Етнокультурний фон, властивий цій лексиці, дає безцінний матеріал для дослідження різноманітних питань, що вивчаються комплексно гуманітарними науками як з точки зору діахронії, так і з точки зору синхронії.

Тому вищезазначені властивості лексем на позначення родинних стосунків та свояцтва дозволяють їх визначити в лінгвістиці не як терміни і номенклатуру, а як номени.

Номенклатурні позначення (чи номенклатурні знаки, номенклатурні найменування) були виділені вже в 30-ті роки XX ст. після того, як почали розрізняти й поняття *термін*. В українській лексикографії розрізняються поняття *номенклатура* і *термінологія*, починаючи з праць І. Верхратського.

Наукове розмежування *термінів, номенів, номенклатури* було розпочато російськими мовознавцями Г. О. Винокуром і О. О. Реформатським. Виникла необхідність ввести поняття *номен* як член *номенклатури*. С. В. Гриньов-Гриневич підкреслює, що різниця між терміном і номеном засновується на диференціації номінативної і сигніфікативної функцій слів. Номенам більше властива номінативна функція, а терміни виконують сигніфікативну.

Д. С. Лотте та послідовники його лінгвістичного вчення про слово й словосполучення, які виражають загальне значення, називають термінами, а слова, які виражають одиничні поняття,–номенклатурними найменуваннями. Загальними поняттями вони вважають безліч однорідних, яким властиві деякі загальні властивості речей, явищ, відношень. Одиничні поняття відносяться до якоїсь однієї речі чи одного явища.

О. С. Ахманова вважає, що порівняно з термінами число номенів надто велике і, «якщо не проводити межі, ми не зможемо дотримуватися правил при складанні спеціальних словників для багатьох наук» [1, с. 48].

А. В. Суперанська зазначає, що для термінів важливу роль має термінологічне поле. У словниках часто надаються позначки, до якого термінологічного поля відноситься той чи інший термін. Значення номенів, на відміну від термінів, можна зрозуміти і поза межами контексту [8, с. 76].

Автор підкреслює високу номінативність номенів порівняно з термінами. Номени характеризуються найбільш точним означенням предмета, ніж терміни, тому припускається їхнє (номенів) більш легке входження до лексикону [Там само, с. 77].

Дотримуючись предметності, номени легко детермінологізуються і переходять у розмовно-побутовий стиль мови. Найчастіше вони використовуються у звертаннях.

Таким чином, вченими доводиться, що *номени*, на відміну від термінів, мають високу номінативність, називають одиничні поняття, не прив'язані контекстуально, характеризуються частотним використанням у розмовно-побутовому стилі мови.

Номенклатура є складовою частиною термінології, особливою підсистемою у складі термінології. Номенклатуру виводять із складу термінології.

Заслуговують на увагу сучасні наукові дослідження щодо відображення номенами, як мовними одиницями, певної мовної картини світу. Вивчаючи мову як певний культурний код, «дім буття» (за М. Хайдеггером), не можна не обминути роль номенів на позначення родинних стосунків і свояцтва, що системно відображають мовну картину світу.

З точки зору комунікативно-прагматичного аспекту дає визначення номенів, як лексичних одиниць, І. Г. Шікіда: «*Номен* – це слово з номінативним значенням, яке утворилося в процесі називання певного історично-соціального явища, виражає поняття і виявляє лексико-семантичні, комунікативно-прагматичні та культурологічні ознаки» [11].

Ми вважаємо, що дослідження назв спорідненості та свояцтва в мовознавстві саме в комунікативно-прагматичному аспекті дає найбільш точну їх мовну характеристику, тому доцільно ці лексеми визначати як *номени на позначення родинних стосунків і свояцтва*.

Глибоке вивчення сучасним мовознавством номенів на позначення родинних стосунків є актуальним в умовах глобалізаційних процесів, існуючих в сьогоденному українському суспільстві, та пояснюється прагненням осмислити родинні зв'язки та витоки родоводу.

Сім'я завжди була основною культурною цінністю українського суспільства, найкращим колективним вихователем, носієм найвищих національних ідеалів. Саме цей шар лексики на позначення родинних стосунків і свояцтва виражає специфічні національні риси, передає образність, яка корінням вросла в історію українського народу, його побут, звичаї, традиції.

Розуміння того, що номени, як мовні одиниці, вступають у різноманітні конотативні відносини, відображають, передають і створюють національну мовну картину світу, дозволяє дати визначення такому мовному феномену, як номени на позначення родинних стосунків і свояцтва. *Це слова чи словосполучення з номінативним значенням родинних стосунків і свояцтва, які характеризуються конотативними відносинами, багатозначністю та синонімією, мають комунікативно-прагматичні, етносоціокультурні ознаки та відображають ментальні риси народу.* Втім слід пам'ятати, що витоками їх функціонування в мові, як номенів, є відповідна терміносистема на позначення родинних стосунків і свояцтва, де вони функціонують як суто терміни.

Розглянемо їхнє значення. У тлумачному словнику української мови дається таке розуміння номена *батько*: 1. Чоловік стосовно своїх дітей. 2. перен. Основоположник якого-небудь учення, якої-небудь галузі науки, мистецтва і т. ін. 3. Шанобливе називання козацької старшини, отаманів тощо; ввічливе звертання до чоловіка похилого віку. 4. Самець стосовно до свого потомства [3, с. 64]: «Добрий *батько* не хоче лихого сина» (прислів'я); «Тарас Шевченко − *батько* нової української літературної мови»; «Ой, Богдане, *батьку* Хмелю, славний наш гетьмане!» (дума).

Тато, батя, папа, отець, няньо (неньо), ненько, панотець – стилістичні синоніми до номена *батько*. Найчастіше використовується у сучасній українській мові, як емоційно забарвлене звертання до батька, слово *тато*. Від назви *батько* за допомогою суфіксів утворюються зменшено-пестливі слова *батечко, батенько, батонько, батуньо, батусьо, батіночко* та ін. [2, с. 15]: «Нехай мій *батенько* царствує!» (М. Вовчок); «Ненька зітхає, а *батенько* лає» (пісня).

Номен *мати* означає: 1. Жінка стосовно дитини, яку вона народила. // перен.: про що-небудь дуже близьке, рідне; Божа (Господня, Пречиста) Мати, рел.− Богородиця, Мати Христа. *Крий (не дай) Мати Божа!* − вигук, яким виражають застереження, побоювання. *Мати Божа!*− вигук, яким виражають здивування, захоплення, переляк і ін. 2. Самиця стосовно своїх малят [3, с. 651].

У сучасній українській мові синонімами до номена *мати* є *матірка, матір, мама, неня, матінка* та ін. *Матуся, матінка, матусенька* є демінутивами від номена *мати*: «Швидко, швидко ми побачимось. Рідна *матінко* моя... наговоримось, наплачемовсь. І зберіг я тільки,

ненечко, Скарб один, що ти дала, Золоте, як зірка, сердечко...» (О. Олесь); «Якби я мала крила, я б, здається, зараз одвідала свою *неньку*» (І. Нечуй- Левицький).

А. А. Бурячок зазначає, що до назви *мама* є значно більше демінутивів, ніж до найменування *мати*. Серед них загальнопоширені *мамуся, мамочка, мамуня, мамка, мамця*, рідко вживані *мамусенька, мамусечка, мамонька, мамунечка, мамуненька, мамунця, мамунька* [2, с. 31]: «*Мамусю-мамусю*, я вже не наймичка» (А. Тесленко); «*Мамочко*! – спросоння прошепотіла Орися і розкрила очі» (О. Іваненко); «Вставай, *мамуню*, стужа неначе» (П. Грабовський); «Візьміть мене [в ліс], *мамунцю*, візьміть, може, її [мавку] побачимо!» (І. Франко).

Форма множини *батьки* означає: батько і мати своїх дітей; предки. Українці вживають конструкції типу *батько–мати, отець–мати, батько-ненька, отець–ненька* у значенні *батьки.* Ці слова пишуть в українській мові через дефіс, бо вони позначають близькі за змістом поняття, сім'ю, родину, дім: «Поїду … подивлюся і на твою милу, і на її *батька-матір*»; «Жила в *батька-матері*, не знаючи горя, ані лиха»; «Я свого *отця-неньки* не знаю» (І. Нечуй-Левицький).

Відкритість українців одне до одного у сімейному колі дозволяє вживати такі позитивно-забарвлеиі зменшено-пестливі форми, як *мама, матуся, ненька, ненечка, тато, татусь, татусенько, неньо* та інші, що творяться як суфіксальним способом, так і від коренів інших слів. Дещо негативний відтінок притаманний слову *мамка,* яке має зневажливе забарвлення. Це також є проявом емоційності українців, що характеризується і деякою імпульсивністю.

Українські батьки оберігають своїх дітей, турбуються і опікуються ними практично до кінця своїх днів. Наявна сенсорність психокультури українського суспільства обумовлена здатністю цього народу захищати свою землю і свою сім'ю протягом цілого життя. Українські слова *синочок, синуля, донечка* і *доня* є конотативними значеннями номенів *син, донька*.

Узагальнюючи вищезазначене, ми констатуємо, що номени на позначення родинних стосунків та свояцтва в сучасній українській мові відтворюють національно-культурні символи і стереотипи. Ретельний аналіз етимологічних, семантичних та деривативних характеристик номенів на позначення родинних стосунків та свояцтва в сучасній українській мові у комунікативно-прагматичному аспекті дозволяє глибше проникнути у національно-мовну картину світу українського етносу, створює умови для успішного спілкування між багатьма національностями, що проживають в Україні.

Перспективу дослідження вбачаємо у глибокому дослідженні номенів на позначення родинних стосунків і свояцтва у творах класичної літератури й фольклору, а також у проведенні соціолінгвістичного й асоціативного експерименту, що дадуть можливість верифікувати отримані дані й проаналізувати їхній комунікативно-прагматичний потенціал.

Список використаної літератури

1. Ахманова Е. С. Словарь лингвистических терминов / Е. С. Ахманова.− М. : [б.и.], 1969. − 608 с.
2. Бурячок А. А. Назви спорідненості і свояцтва в українській мові / А. А. Бурячок. – К. : АНУРСР, 1961. – 150 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод., допов. та CD) / За ред. В. Т. Бусел. − К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2009. − 1736 с.
4. Гринев С. В. Введение в терминоведение / С. В. Гринев. −М. : Моск. лицей, 1993. − 309 с.
5. Краткий понятийно-терминологический справочник по этимологии и исторической лексикологии / Ж. Ж. Варбот, А. Ф. Журавлёв // Российская академия наук, Институт русского языка им. В. В. Виноградова РАН, Этимология и история слов русского языка. 1998: 2011 : [Электронный ресурс].−Режим доступа : www.etymolog.ru, свободный. − Название с экрана.

6. Кубрякова Е. С. Номинативный аспект речевой деятельности / Е. С. Кубрякова. – М. : Наука, 1986. – 157 с.

7. Словарь русского языка / [сост. С. И. Ожегов].− М. : Государственное издательство иностранных и национальных словарей, 1953.−848 с.

8. Суперанская А. В. Терминология и номенклатура // Проблематика определений терминов в словарях разных типов. − Л. : Наука, 1976. − С. 73−83.

9. Українська мова: Енциклопедія / ред. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк та ін. −[2-ге вид.]. − К. : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. − 824 с.

10. Ходакова А. Г. Термины и номены / А. Г. Ходакова : [Электронный ресурс]; [сайт]. −Режим доступу: http://cyberleninka.ru/article/n/terminy-i-nomeny. − Название с экрана.

11. Шікіда І. Г. Функціонування номенів «WESSI» і «OSSI» у сучасному комунікативному просторі Німеччини : автореф. дис. … канд. філ. наук / 10.02.04 / Ірена Геннадіївна Шікіда : [Электронний ресурс]; [сайт].− Режимдоступу: http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:704338/Source:default. − Назва з екрану. − Харків, 2012. − 20 с.

12. Энциклопедический словарь / [сост. Ф. А. Брокгауз, И. А. Эфрон].− С.-Петербург, 1901. – т. XXXII.

Аннотация

Нахапетова О. В. Соотношение понятий *термин, номен, номенклатура* в названиях родства и свойства.

Впервые в украинском языкознании выделены и определены особенности и различия между понятиями *термин*, *номен* и *номенклатура*, использующимися в лингвистической литературе для названия различных типов родства и свойства в современном украинском языке.

В данной статье дана характеристика, определение номенам, обозначающим всевозможные родственные отношения и отношения свойства, а также проанализирована вариативность их использования в укранской речи.

Номены рассматриваются в качестве языковой единицы, наиболее полно передающей многообразные коннотативные отношения, деривационные связи, богатейший исторический и этнокультурный семантический фон лексем, обозначающих всевозможные родственные отношения и отношения свойства в украинском языке.

Ключевые слова: *термин, терминология, терминосистема, номенклатура, номен, названия родства и свойства.*

Summary

Nakhapetova O. V. The relationship between the concepts of *term, nomen, nomenclature* in the names of kinship and properties.

For the first time in Ukrainian linguistics allocated and defined the characteristics and differences between the concepts of *term*, *nomen* and *nomenclature* as used in linguistic literature for the names of the different types of family relationship and property in the modern Ukrainian language.

In this article, the characteristic, determining nominal denoting all kinds of family relations and relationships properties, and also analyzed the variability of their use in local speech.

Nomens considered as linguistic unit, fully diverse transmitting connotative relationships, communication diversion, rich historical and ethno-cultural semantic background of lexemes denoting all kinds of family relations and the relations of property in the Ukrainian language.

Keywords: *the term, terminology, terms, nomenclature, the nomen, the names of family relations and the relations of property.*